

DABARTINĖ TIESA

ir Kristaus Epifanijos Šauklis

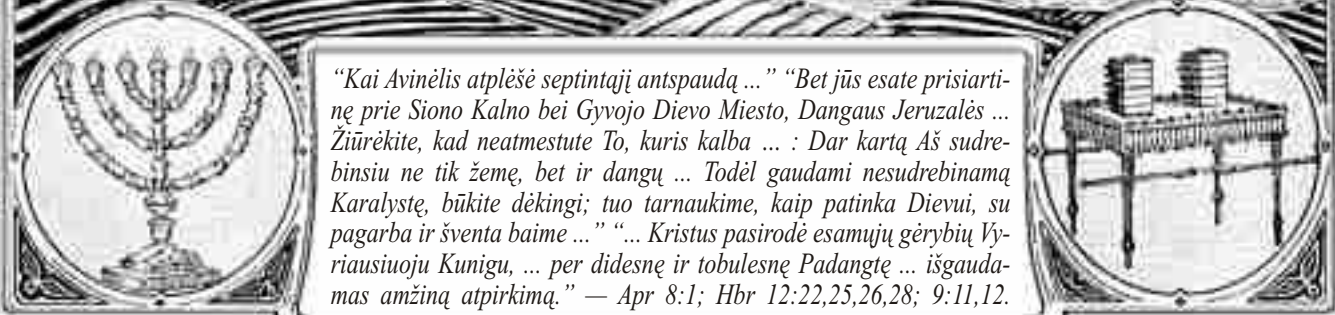
SAUSIS – GRUODIS 2001

A.D. 2001 – A.M. 6130

Nr. 11

TURINYS

Džiaugsmingas Šauksmas.....	2
Restitucija – Mozės giesmė.....	4
Aukštasis Pašaukimas – Avinėlio giesmė.....	4
Pavojaus signalo skelbimas.....	6
Williamas Milleris ir „Milleristų“ judėjimas.....	9
Millerio viešojo tarnavimo pradžia. .11	
Klaidingų pranešimų pasirodymas spaudoje apie Millerio judėjimą.....	12

“Kai Avinėlis atplėšė septintąjį antspaudą ...” “Bet jūs esate prisiartinę prie Siono Kalno bei Gyvojo Dievo Miesto, Dangaus Jeruzalės ... Žiūrėkite, kad neatmestute To, kuris kalba ... : Dar kartą Aš sudrebinsiu ne tik žemę, bet ir dangų ... Todėl gaudami nesudrebinamą Karalystę, būkite dėkingi; tuo tarnaukime, kaip patinka Dievui, su pagarba ir šventa baime ...” “... Kristus pasirodė esamųjų gėrybių Vyriausiuoju Kunigu, ... per didesnę ir tobulesnę Padangtę ... išgaudamas amžiną atpirkimą.” — Apr 8:1; Hbr 12:22,25,26,28; 9:11,12.

DŽIAUGSMINGAS ŠAUKSMAS^{1*}

2001 METŲ DEVIZAS

*Linksmi giedokite Dievui, mūsų stiprybei,
šaukite iš džiaugsmo^{2*} Jokūbo Dievui Ps 81:1*

Triukšmas: 1. garsas, ypač garsus, raižus arba keliantis sąmyšį – *kurtinantis triukšmas*. 2. Fizikoje: Labai mažos trukmės, neharmoningų dažnių virpesių grupių kombinacija.

– Amerikos Koledžo Žodynas

ŠIUOLAIKINIS PASAULIS yra pilnas triukšmo, garsų, malonių arba kitokių, priklausomai nuo klausytojo. Jie kyla dėl miesto gatvėse esančių automobilių signalų didžiausio intensyvaus judėjimo metu, sklinda nuo lėktuvų, praskrendančių virš mūsų galvų, todėl

dabartinėje aplinkoje decibelų lygis žymiai viršija tą lygį, kokį patyrė žmonija didesnėje dalyje savo istorijos.

Daugybė triukšmo aplink mus yra pramoninės ir technologinės pažangos ženklas. Kai kas galėtų pasakyti, kad tai yra nepageidaujamas aspektas, minimas Danielio 12:4 pranašystėje, kur skaitome, kad Pabaigos Laike (kuriame, kaip tikime, jau dabar gyvename) – „daugelis šen ir ten lakstys ir žinojimas padidės“ (A. Jurėno vertime, toliau sutr. [AJ]) – išpranašautas judrus, greitas viso pasaulio judėjimas, ką daugelis iš mūsų dabar laiko įprastu dalyku.

MALONUS TRIUKŠMAS

Patikrintoje Biblijos versijoje (anglų kalboje) Ps 81:1 išversta „Džiaugsmo šauksmas“. Mūsų Dievo šlovinimas pasireiškia mūsų tarnyboje, o tarnyba tai yra Tiesos žinios skelbimas.

Žiūrint žmogišku požiūriu, ši žinia, kurią skelbiame, yra neharmoninga ir nemaloni. Tačiau Dievas į šiuos dalykus žiūri visai kitaip (1 Sam 16:7). Tai, kas neatverstiesiems atrodo dvokiančia auka, Dievui yra maloni kvapu, kadangi tai yra pasišventusiųjų auka Jam (Fil 4:18; palygink su Kunigų 26:31).

Tiesa ir biblijinės perspektyvos, kurias mes atnešame kitiems, retai kada yra primamos ir įvertinamos. Mes galime būti atmesti ir galime prarasti norą. Bet ši pacituota pagrindinė eilutė primena mums, kad tęstume savo pastangas, einančias iš širdies. Mes stenkimės patikti Dievui.

TRIMITAVIMAS

Psalmė, iš kurios paimta ši eilutė, yra skirta „Choro vadovui su Gitta, arba su Gatiečių lyra“ (Palygink su Ps 8). Adam Clarke, komentuodamas 81 Psalmę, taip rašo:

Yra skirtingų nuomonių, jei kalbėsime apie šios Psalmės parašymo *progą* ir *laiką*, tačiau yra bendra nuomonė, kad ji buvo parašyta iškilmų progai arba panaudota Trimitų Švenčių metu... kurias šventė Tišri [Rugšėjo – red.] mėnesio pirmąją dieną. Šis mėnuo buvo žydiškų metų pradžia ir nuo tos dienos net iki dabar tą dieną Žydai atiduoda garbę Dievui.

^{1*} Šis straipsnis paremtas paaiškinimais paimtais iš Br. Paul S.L. Johnson (Pauliaus Džonsono) 8 Epifaninio Šv. Rašto studijų tomo, 10 skyriaus, 1-12 paragrafo.

^{2*} Pagal anglišką vertimą – kelkite džiaugsmingą triukšmą

DABARTINĖ TIESA
ir
Kristaus Epifanijos Šauklys

ISSN 1392-3099

Leidžiamas nuo 1918 metų gruodžio mėnesio
Žurnalas anglų kalba leidžiamas kas du mėnesiai

Leidėjas –
PASAULIETINIS NAMŲ MISIONIERINIS
JUDĖJIMAS (LAYMEN'S HOME MISSIONARY
MOVEMENT)

Redaktorius
Bernard W. Hedman, 1156 st. Matthew's Road,
Chester Spings, Pennsylvania 19425-2700, USA

Žurnalo lietuvių kalba
ad interim redaktorius
Piotr Woźnicki, ul. Zdobywców Kosmosu 17,
05-100 Nowy Dwór Mazowiecki, POLSKA

Žurnalas lietuvių kalba leidžiamas kas šeši mėnesiai
Vertimas iš anglų ir lenkų kalbų
Klausimus ir užsakymus rašykite šiuo adresu:
A/D 467, LT-3002 Kaunas

Kitas leidinys:
Biblijos vėliava ir Kristaus Karalystės šauklys

Žurnalai leidžiami:
anglų, lenkų, danų, prancūzų, vokiečių, portugalų,
tamilų, malajų, kanadiečių, ukrainiečių kalbomis

Šis periodinis leidinys yra nepriklausomas nuo
įvairių išpažinimų, partijų, organizacijų ir žmogiškų
tikėjimų, bet susijęs su Dievu tiek, kiek supranta Jo
Žodį. Šio žurnalo tikslas –

- apginti Paruzijos Tiesą, kurią Viešpats suteikė
per „tą Tarną“, kaip visos tolimesnės Tiesos pagrindą,
- apginti potvarkius, statutą ir testamentą, duotus
Viešpaties per „tą Tarną“, taip, kad įpareigotų, ristių
kontroliuojančias korporacijas ir Tiesos žmonių
draugijas,
- išaiškinti ir ginti Epifanijos-Bazilėjos
aiškėjančias Tiesas, kurios Dievo žmonėms yra
dvasinis maistas tinkamu laiku, pagal Jo Valią.

Trimitas, apie kurį kalba ši Psalmė (3 eilutė), vadinasi *šofar* (anglų ir lietuvių kalboje vadinasi kornetas). Šis instrumentas, padarytas iš avino arba kalnų ožio rago, pučiant ekspertui, duodavo aiškų, veriantį, skardų skambesį, kurį aiškiai buvo galima girdėti iš toli. (Šofar Hebrajiška reikšmė: *įpjauti, įrėžti*). Trumpai sakant, tai buvo tobulas instrumentas, kviečiantis susirinkti ir įkvepiantis dideles žmonių grupes.

SKAIČIŲ 10 SKYRIUJE MINIMI TRIMITAI

Papildomai prie šio ritualinio instrumento, be jau paminėto *šofar* trimito, Izraelis senovėje naudojo įvairius trimitus iš įvairių medžiagų. Toliau pacituosime žodžius iš naujo *ilustruoto biblijinio Nelsono žodyno*: Trimitas, pagamintas iš metalo arba kaulo, skleisdavo beveik dviejų pėdų ilgio garso bangą. Ši trumpa banga šiam instrumentui davė aukštą, skvarbų skambesį. Atrodo, jog šio trimito tonas galėjo būti reguliuojamas (2Kron 5:12).

Skaičių 10:1-10 smulkiai aprašomos Dievo instrukcijos, duotos Mozei, kad padarytų iš sidabro du trimitus Jo įsakymų paskelbimui ir pergales užtikrinimui kovose. Atrodo, kad šie du trimitai simbolizuoja Dievo Žodį ir Jo Dvasią, skatinančią Dievo žmones atlikti tam tikrus poelgius ir darbus. Tai, kad šie trimitai yra tipai^{3*} aišku iš to, jog jie buvo Įstatymo ir Susitikimo Padangtės patvarkymų dalimi, o tai, kad tie patvarkymai buvo tipiniai (turėjo simbolinę prasmę; v.p.) yra aišku iš laiško Žydams 9 ir 10 skyrių.

Pavyzdžiai iš Šventojo Rašto

Iš daugelio Šventojo Rašto citatų aiškėja, jog trimitas simbolizuoja pranešimą ar žinią, o trimitavimas simbolizuoja kokios nors žinios skelbimą.

- Tas trimitas, kuris ilgai skambėjo Įstatymo Sandoros inauguracijos metu, atvaizduoja Tiesos proklamaciją, t.y. iškilmingą paskelbimą septintuoju trimitu. Jis yra susijęs su Naujosios Sandoros inauguracija (Iš 19:13,16,19).

- Jubilejinio trimito skambėjimas (Kunigų 25:9) ir laisvės skelbimas tos žemės gyventojams, yra puiškus pavykslas iškilmingo Restitucijos žinios skelbimo, kurią skelbė Mažojo Būrelio kunigai nuo 1874 metų iki 1914 metų.

^{3*} Pavykslai, vaizdai, t.y. turi simbolinę reikšmę. Graikiškas žodis *typos* – vaizdas, pavyzdys, modelis, simbolis; 1Kor 10:6; 11 v.p.

- Septyni kunigai, kurie trimitavo trimitais, kai buvo apsuptas Jerichas (Jozuė 6:4-9,13,16,20), simbolizuoja tą patį, ką ir septyni angelai su trimitais iš Apreiškimo 8:2-6. O septynių kunigų trimitavimas reiškia tą patį, ką ir septynių angelų trimitavimas savo trimitais. Tai nurodo į septynių angelų iškilmingą Žinios skelbimą.

- Gedeonas, trimituojantis savo trimitu (Teisėjų 6:34), simbolizuoja mūsų Viešpatį skelbiantį dabartiniame amžiuje Evangelijos žinią. O Gedeono ir jo 300 kovotojų trimitavimas savo trimitais pirmosios kovos metu (Teisėjų 7:16-22; TP'47,35,50; v.p.) nurodo į mūsų Viešpatį ir ištikimą Mažąjį Būrelį, skelbiančius ir duodančius Žinią nuo 1914 iki 1916 metų apie tai, kad valdovai, kunigai ir aristokratatai neturi Dieviškos teisės (įgalio-jimo; v.p.) valdyti (TP'31,23; v.p.).

TRIMITŲ SIMBOLOGIJA

Nors Mozė gavo įsakymą padaryti du trimitus (Skaičių 10:1; v.p.), jis turbūt šį darbą patikėjo amatininkams Bezaleliui ir Oholiabui, kuriems padėjo jų draugai (Iš 31:1-6).

Bezalelis simbolizuoja mūsų Viešpatį su Jo sugebėjimais ugdyti Bažnyčią ir atitinkamas jos doktrinas. Oholiabas atvaizduoja septynių žvaigždžių narius, kuriuos Viešpats panaudojo kaip ypatingus padėjėjus ugdant Bažnyčią ir jos mokinimus. Jų padėjėjai simbolizuoja mokytus raštininkus Karalystės reikaluose, išnešančius iš lobyno naujus ir senus dalykus. Šie mokyti raštininkai susideda iš generalinių ir ypatingų padėjėjų. Jie yra septynių žvaigždžių narių padėjėjais (Mato 13:52).

Šie trimitai buvo padaryti iš sidabro, o tai reiškia, jog trimitai – tai Tiesos žinia. Čia sidabras simbolizuoja Tiesą. O tai, kad trimitai buvo pagaminti iš vieno sidabro luito, parodo du dalykus:

1. Kad šie trimitai kyla iš vieno šaltinio – iš Biblijos, iš Dievo Žodžio (Jono 17:17; 2Tim 3:15-17), ir
2. Kad jie dera vienas su kitu ir sudaro harmoningą visumą (Iz 8:20; 2Pet 1:19-21).

Mozė, darantis tuos du trimitus, simbolizuoja mūsų Viešpatį, vystantį dvi Evangelijos Amžiaus Žinias. Matydami šių dviejų trimitų pabrėžtiną reikšmę (apie juos rašoma Skaičių knygos pirmoje pusėje), darome išvadą, jog jie simbolizuoja dvi žinias: 1. Žinią apie žmogaus išgelbėjimą – *Restituciją* (priskirtą ir tikrą) ir 2. Dieviško išgelbėjimo Žinią – *Aukštąjį Pašaukimą*.

Šios dvi doktrinos kyla iš Išpirkos (Atpirkimo; v.p.) doktrinos – Viešpaties Jėzaus aukos ir Dievo Plano pamato. Be Išpirkos kainos Adomo giminės narių išgelbėjimas bet kuriame egzistavimo lygyje yra neįmanomas. Šios dvi doktrinos taip pat kitur parodytos kaip Mozės Giesmė (Restitucija) ir Avinėlio Giesmė (Aukštasis Pašaukimas; Apr 15:3).

RESTITUCIJA – MOZĖS GIESMĖ

Pirmasis trinitas

Doktrina apie Restituciją, apibendrintai pateikta Apd 3:19-21, reiškia:

1. Pradinį žmogaus sukūrimą tobulume;
2. Jo išbandymą gyvenimui;
3. Jo puolimą nuodėmėje ir mirtyje; bei
4. Jo patyrimą su nuodėme.

Be to, tai reiškia ir žmogaus *atgailos* reikalingumą, kaip įrodymą, jog jis nuoširdžiai trokšta išgelbėjimo. Tai parodyta per pagonių išbandymus – kurie palikti vieni be pagalbos, ir per Žydus – kuriems padeda Įstatymo Sandora ir palankios aplinkybės, tačiau puolę žmogus *negali išgelbėti savęs*, todėl yra *priklausomas* nuo Dievo gelbėjančios jėgos.

Išgelbėjimas per *restituciją* yra parodytas Skaičių knygoje, 10 skyriuje pirmuoju trimitu. Turime atsimiti, kad išgelbėjimas per restituciją vis tiek reikalaus atgailos. Dievas iš Savo Malonės davė Gelbėtoją, kuris gali patenkinti Teisingumo reikalavimus, nukreiptus prieš atgailaujantį tikintį nusidėjėlį ir suteikti išteisinimą. Būtent, tas išteisinimas per tikėjimą turi du aspektus: *priskirtą ir tikrą*.

Tikėjimo Amžiaus metu tikintysis įžengė į pasitaikymo kelią Dievo atžvilgiu pagal savo geriausius sugebėjimus, nuoširdžiai pasitikėdamas, priimdamas ir veikdamas santaikoje su Dievo pažadais. Visa tai įvyko dėka Jėzaus Aukos nuopelno, nuodėmių atleidimo, Kristaus teisingumo priskyrimo ir priėmimo kaip draugo į Dievo ir Kristaus draugystę. Taip tikintysis gauna priskirtą išteisinimą arba, kitaip pasakius – *priskirtą* restituciją. Ateinančiame Amžiuje – Tūkstantmetiniame Amžiuje – tikintysis gaus *tikrą* restituciją.

AUKŠTASIS PAŠAUKIMAS – AVINĖLIO GIESMĖ

Antrasis trinitas

Dieviškasis išgelbėjimas – tai santrauka Naujojo Testamento. Taip, kaip ir restitucinis išgelbėjimas, ši doktrina turi daug reikšmių:

1. Kad Kristus tiems, kurie Jį priėmė, tapo Išmintimi, kurios pagalba Jis moko visko, ką jie turi ži-

noti norėdami sėkmingai tapti Aukštojo Pašaukimo dalyviais (1Kor 1:24);

2. Kad Jis atgaivina – atveda iki gyvenimo – jų priskirtą išteisinimą, kad jie galėtų tapti tinkamais kandidatais Aukštajam Pašaukimui;

3. Kad Kristus daro šventais žmogišką prigimtį ir Naujajį Kūrinių Aukštajame Pašaukime. Jei kalbėsime apie žmogišką prigimtį, tai Kristus padeda tikintiesiems išlaikyti save mirusiais sau ir pasauliui, o tapti atgaivintais Dievui ir tuo pačiu metu aukoti žmogišką prigimtį mirčiai – ir tai yra tikslas gerojo antitipinio^{4*} Kunigo. Kalbant apie Naujuosius Kūrinius, Kristus juos praveda per septynis etapus, pradedant nuo (I) pradėjimo iš Šv. Dvasios, po ko įvyksta (II) atgaivinimas, (III) augimas, (IV) sustiprinimas, (V) subalansavimas, (VI) kristalizacija ir (VII) gimimas iš Dvasios.

4. Išlaisvinimo metu Kristus išgelbėja Naujajį Kūrinių iš nuodėmės, klaidos, savanaudiškumo, pasaulietiško, šėtono ir mirties. Kiti elementai ir veiksniai Naujojo Kūrinio gyvenime (individualiai ir kolektyviai) dar yra parodyti antruoju trimitu Skaičių knygoje, X skyriuje:

- Predestinacija (lot. praedestinatio, t.y. nulėmimas; v.p.). Tai susiję su Kūno nario išrinkimu;
- Organizacija (susijusi su Bažnyčios Kūnu);
- Nurodymai (susiję su Bažnyčios patvarkymais);
- Disciplina (be jos negalėtume išugdyti Kristaus panašumo);
- Teisė, įstatymai (meilės);
- Poilsis (sabata, poilsis užbaigtame Kristaus darbe);
- Išbandymas (charakterio būdo išbandymas);
- Krikštas (Kristaus mirtyje);
- Vakariene (dalyvavimas „bendrustėje“ kartu su Kristumi ir kitais Kūno nariais);
- Visuomeniniai išpareigojimai žmonių atžvilgiu ir brolių atžvilgiu (Bažnyčios, kaip „pasaulio šviesos“, elgesys pasaulyje ir pabarimas tų, kurie daro blogį);
- Priešininkai ir apsuptis (šėtonas, pasaulis ir kūnas);
- Dabartinis ir būsimas paveldėjimas (gaus „šimteriopai“ ir „amžiną gyvenimą [angliškame vertime – garbės viltį]“, Mt 19:29).

VIEŠPATAUJANTI DIEVO KARALYSTĖ

Senajame ir Naujajame Testamentuose pastebime įvairias minčių grupes, kurios priklauso šių dviejų trimitų skelbiamoms žinioms priklausomai nuo jų pritaikymo.

^{4*} Simbolinio; graikiškas žodis *antitypos* – kopija, atvaizdas, atspindys; Hbr 9:24; TP'79,71; v.p.

Pavyzdžiui, jei apie Dievo Karalystę svarstysime kaip apie viešpatavimą žmonėms ir žmonijos laimimumą, tai ši žinia priklausys Mozės Giesmei. Bet jei apie ją svarstysime, kaip apie garbingas Kristaus privilegijas – priklausys Avinėlio Giesmei.

Panašiai ir su Antruoju Atėjimu, jei kalbėsime apie šėtono karalystės nuvertimą ir žmonijos laimimumą – priklausys Mozės Giesmei. Tuo tarpu, jei kalbėsime apie šventųjų pjūtį, jų išlaisvinimą ir pagarbimumą, ši žinia priklausys Avinėlio Giesmei.

Taip ir Prisiikėlimas į žmogišką tobulumo būvį priklauso Mozės Giesmei, o prisiikėlimas Dieviškos prigimties lygyje priklauso Avinėlio Giesmei.

Senajame Testamente yra daug tipų ir pranašysčių susijusių su Kristumi ir Bažnyčia – ir tuomet, kai buvo kūne, ir kai buvo dvasioje – visa tai priklauso Avinėlio Giesmei (1Kor 10:1-11; Žyd 4:10; 1Pet 1:9-13). Šios giesmės dažnai yra parodytos kaip įtakojančios žmogišką išgelbėjimą ir susijusias su juo.

Kadangi šios dvi Biblijos temos – Mozės Giesmė ir Avinėlio Giesmė – persipina viena su kita, tai sakome, kad bendrai paėmus abu Testamentai – Senas ir Naujas, visa tai tinkamai reprezentuoja. Tačiau šie du trimitai – Mozės Giesmė ir Avinėlio giesmė, nėra atitinkami Senojo Testamento ir Naujojo Testamento sinonimai. Paprasčiausiai – Mozės Giesmė neįtraukia dalykų susijusių su Aukštuoju Pašaukimu, o Avinėlio Giesmė neįtraukia reikalų susijusių su Restitucija. Tačiau šios dvi žinios taip persipina viena su kita, jog sudaro tobulą harmoniją. O ir iš tikrųjų, šios dvi temos yra pačios svarbiausios ypatybės Dieviškame Plane. Būtent, bendras ryšys vieno trimito su kitu įrodo, jog kiekvienas iš šių trimitų yra padarytas iš vieno luito antitipinio (simbolinio; v.p.) sidabro.

KAIP ŠIE TRIMITAI BUVO PANAUDOTI

Grįžkime prie Skaičių 10 skyriaus 2-7 eilutės, kur bendrais bruožais parodytos progos, kurių metu buvo trimituota šiais trimitais. O progos yra dvi:

1. Žmonių arba kunigaikščių sukvietimas pas Mozę, stovintį prie Susitikimo Padangtės įėjimo (3-4 eilutės);

2. Signalizavimas keturioms Izraelio stovykloms, kad pakiltų į kelionę (5,6 eil.).

Susirinkimo ir kunigaikščių sušaukimas

Ką reiškia susirinkimo sukvietimas prie Padangtės durų? Pastebėkime, kad tai buvo daryta trimituojant abiem trimitais (3 eil.), kai tuo tarpu kunigaikščiai buvo kviečiami trimituojant vienu trimitu (4 eil.).

Susirinkimas – pagrinde tauta, žmonės – atvaizduoja vardinius Dievo žmones. Kunigaikščiai yra ti-

pas (paveikslas; v.p.), nurodantis į vadus, praradusius karūnas tarp vardinių Dievo žmonių. Jei kalbėsime apie trimitavimą dviem trimitais, priešpastatydami vienam trimitui, atrodo, kad šie du trimitai simbolizuoja bendrų žinių suteikimą vardiniams Dievo žmonėms apie dvi Dievo Plano dalis. Tuo tarpu vienas trimitas simbolizuoja tam tikros atskiros Dievo Plano dalies smulkių detalių paskelbimą vadams.

Praktiški pavyzdžiai

Atrodo, kad šis skirtumas atsirado iš susidariusios praktikos: kaip taisyklė vardiniai Dievo žmonės nedaug žino apie Dievo Planą. Labiausiai jiems suprasti padeda Dievo Plano bendros sąvokos, bendri bruožai. Tačiau, jei kas labiau priartėja prie Tiesos, tai labiausiai jiems padeda smulkios detalės – tampa iš tikrųjų reikalingos. Paimdami kitą analogiją apie šį skirtumą, galime pasakyti, kad jis yra toks, kaip tarp pieno ir Dievo Žodžio mėsos (kieto valgio; v.p.; Hbr 5:12-14).

Kada tūkstančių kunigaikščiai – kurie yra ne tik 12 giminių kunigaikščiai, bet ir tūkstančių vadai – sutiko Mozę asmeniškai, o ne viešai, yra tipu (paveikslu; v.p.), nurodančiu į Naujų Kūrinių vadus, esančius tarp vardinių Dievo žmonių, surinktus prie mūsų Viešpaties labiau išskirtinu būdu. O tai duoda suprasti, kad bus aptariama tik viena bendra tema.

Ką girdėjo susirinkimas – antitipas^{5*}

Tos dvi susirinkimų rūšys tarnavo skirtingiems tikslams. Jei kalbėsime apie vardinius Dievo žmones, jie pirmiausia išklaušė ir priėmė liudijimą apie Karalystę. Iš šio liudijimo jie išgirdo bendrus bruožus apie Aukštąjį Pašaukimą ir Restitucines tiesas (Mt 24:14). Taip pat anuo metu įvairių informacijos platinimo priemonių dėka, jie girdėjo pabarimus dėl nuodėmės ir paraginimus į teisingumą (Jono 16:7-11). O tai reiškia mokinimą apie atgailą ir pabarimą už vardinės bažnyčios padarytas nuodėmes. Šis liudijimas buvo duodamas su veiksmingesniu ar mažiau veiksmingu aiškumu per visą Evangelijos Amžių.

Ką girdėjo kunigaikščiai – antitipas

Anuo metu buvo įvairūs tikslai susiję su antitipinių kunigaikščių privačiu susirinkimu. Tuos tikslus pastoviai parodė pravedamų pokalbių metodai, skaitoma Tiesos literatūra ir korespondencija, ypač tie pirmi ir antri dalykai.

Vienas iš šių tikslų buvo traukti kai kuriuos prie Tiesos. Šis darbas kartais būdavo apvainikuotas pasisekimu. Kitas iš šių tikslų buvo mokymas, norint padėti tokiems asmenims racionaliai vystyti aiškes-

^{5*} Paveikslas atvaizduojama, simbolinė reikšmė; v.p.

nę nuomonę ir pažinimą, kurį jie galėtų perduoti ir kitoms.

Pavyzdžiui, prieš 1874 metus beveik visi kunigaikščiai praradusieji karūnas buvo *post-Millennialistai*^{6*}. Tačiau pjūties metu didesnis skaičius tapo *pre-Millennialistais*^{7*}, o tai mokinimo ta tema pasekmė, kas buvo platinama raštu ir skelbiama žodžiu. Nors nedaugelis priėmė mintį, kad Tūkstantmečio metu bus laiminami mirusieji neišrinktieji (į tai buvo žiūrima kaip į „pavojingą doktriną“), tačiau mokymas apie Millennializmą buvo geresnis nei apie post-Millennializmą. Iš tikrųjų, šie atverstieji padėjo daugeliui pamilti Antrąjį Viešpaties Atėjimą, nors prieš tai jo bijojo. Jie taip pat padėjo kai kuriems iš jų suprasti Tiesą apie Tūkstantmetį.

Kitas tikslas antitipinio kunigaikščių susirinkimo buvo šių, praradusių karūnas, asmenų paruošimas akių atvėrimui, kuris įvyks sunaikinus jų kūniškus protus (kūnišką mąstymą; v.p.). Ši skelbiama žinia buvo kaip įspėjimas, kad tie, kurių opozicija Tiesos atžvilgiu didėjo, būtų susirūpinę dėl savo pavojingo elgesio. Tai įspėjimas, į kurį kai kurie atkreipė dėmesį.

Pavojaus signalo skelbimas

Sk 10:5,6

Viešas aliarmo trimitavimas trimitu yra tipu (paveikslu; v.p.) į žinios proklamaciją (viešą skelbimą), kuri sukelia polemiką ir diskusiją. Hebrajų kalbos daiktavardis, kuris išverstas „aliarmas“ yra *teruah*. Hebrajų kalbos veiksmažodis, kuris išverstas „trimituoti aliarmą“ yra *rua*. Iš šio žodžio kyla kitas žodis *teruah*. O hebrajų kalbos veiksmažodis *taka*, panaudotas 3,4 ir 7 eilutėse, reiškia „trimituoti“. [Taip pat žiūrėk Ps. 81:3 (trimituoti)].

Kitas pavyzdys, iliustruojantis šį dalyką yra Sk 31:6 antitipe, kur parodytos Brolio Russellio kontraversinės (keliančios diskusijas; v.p.) žinios ir pranešimai, liečiantys vardinių bažnyčių klaidžiatikius pjūties metu.

Aiškesnis Tiesos supratimas išvystomas diskusijų metu

Mūsų tema yra diskusija apie (Izraelio) giminių žygiavimą, kaip tai parodyta E 8, 9 skyriuje^{8*}. Šiame žygiavimo paveiksle, be kitų dalykų, nurodoma į augimą žiniose. Dar kitame paveiksle, debesies ir ugnies stulpo judėjimas į priekį yra tipas (paveikslas v.p.) į laipsnišką Tiesos didėjimą.

^{6*} Tikintys, kad Kristus ateis po Tūkstantmečio; lot. Millennium – Tūkstantmetis; v.p.

^{7*} Tikintys, kad Kristus ateis prieš Tūkstantmetinį Karaliavimą; žr. „Dieviškasis Amžių Planas“ 92,93 psl.; v. p.

^{8*} Brolio Pauliaus S.L. Johnsono 8 Epifaninis Šv. Rašto studijų tomas, 9 sk.; v.p.

Br. Russellis ir br. Johnsonas dažnai nurodydavo, jog diskusijų ir polemikos metu Tiesa paprastai darosi aiškesnė. Kai kurie pavyzdžiai:

- Dėl diskusijų „Išpirkos“ (Atpirkimo; v.p.) tema, Kunigų 16 skyrius br. Russelliu tapo aiškus, o tuo pačiu paaiškejo visi Susitikimo Padangtės tipai ir antitipai.

- Polemika ir diskusijos temomis apie Aukas už nuodėmę, Sandoras ir Tarpininką padarė taip, jog šios temos tapo labiau suprantamos.

- Polemikos ir diskusijų metu apie netikėjimą, tapo aiškesnė Išpirkos doktrina, susijusi su Adomu ir Jėzumi. Tapo aiškesnė tema ir apie universalų išgelbėjimą nuo *Adominio pasmerkimo*. Ši tema skiriasi nuo nebiblijinio mokymo apie *amžiną universalų išgelbėjimą* (t.y., visų be išimties; v.p.).

- Polemikos ir diskusijų metu apie Antrąjį Adventą (Atėjimą; v.p.), stebinančiu būdu tapo aiškus Antrojo Advento laikas, tikslas ir būdas.

- 1917 metais vykusios polemikos, diskusijos metu ir tais metais įvykusio atsiskyrimo metu tapo aiškesni paskutiniai Elijo ir Elisiejaus artimai susiję darbai (2Kar 2 skyrius; v.p.). Tuo metu tapo aiškus šeštasis persijojimas ir „ginklas užmušimui“. Taip pat tapo aiškus prilyginimas – murmėjimas dėl vieno denaro (angl. vertime „penso“, Mato 20:1-16; v.p.).

Šis Tiesos atidengimas polemikos ir diskusijų metu yra parodytas tipiškai (simboliškai; v.p.) Dievo šlove, kuri staiga nušvisdavo virš Padangtės (Skaičių 11:24,25; 12:4,5,10; 14:10; 16:19). Dievo išmintis, teisingumas, meilė ir galia, pasirodžiusi šioje Tiesoje, ir yra ši paveiksle parodyta Dievo šlovė.

Tai buvo išbandymas Dievo žmonėms per visą Evangelijos amžių. Iš tikrųjų, Dievas taip sustatė Šventąjį Raštą, kad Viešpats galėtų savo tarnybos metu duoti didėjančią šviesą taip, kaip reikalavo aplinkybės, būtinumas ir Dievo žmonių išbandymai (Skaičių 10:33-36; v.p.)

Pirmas aliarmo signalas – Kyla į kelionę pirmoji stovykla^{9*}; Skaičių 10:14-16

Trimitas skelbė pavojaus signalą, kad ragintų stovyklas kilti kelionei. Pirmasis trimitavimas aliarmui (5 eil.) buvo signalas, kad eitų į priekį stovyklos, esančios Susitikimo Padangtės rytuose – *Zebuluno* (A.J.; vert.), *Issacharo* ir *Judo*. Šis aliarmas yra tipas ir atvaizduoja diskusinės žinios skelbimą apie Dievo *galią*. Ši tema lietė antrojo Advento Bažnyčių, Kampelitų ir Kalvinistų Bažnyčių mokymus. Šių stovyklų žygiavimas atvaiz-

^{9*} Žiūrėk į 8 puslapyje pateiktą priedą. Čia parodytas į žygi kylančių stovyklų išsidėstymas ir identifikacija. Giminių tvarka, kuri duota šiame straipsnyje, remiasi duotu braižiniu, ne duota tvarka Biblijos eilutėse.

duoja šias išvardytas denominacijas, diskutuojančias išskirtina joms tema apie Dievo galią, kuri yra šių denominacijų prievaizdinių doktrinų centras.

Antras aliarmas – Kyla į kelionę antra stovykla; Skaičių 10:18-20

Išgirdę antrąjį trimituojamą aliarmo signalą, pakilo stovyklos, išsidėsčiusios Susitikimo Padangtės pietuose – *Gadas, Simeonas, Reubenas*. Šis aliarmas atvaizduoja diskusinės žinios skelbimą, kurios centras yra Dievo *išmintis*. Ši tema turėjo įtakos Anglikonų, Romos ir Graikų Katalikų Bažnyčių mokiniams. Stovyklų ėjimas į priekį atvaizduoja šias išvardytas denominacijas, diskutuojančias ypač jų pamėgtomis Dievo išminties temomis, kurios yra jų prievaizdinėse doktrinos.

Pastaba: Nors Skaičių knygos 10 skyriuje išsamiau *nenurodyti* adresatai, kam buvo trimituojama aliarmo signalu trečią ir ketvirtą kartą (išskyrus prabėgom padarytas užuominas 6 eilutės pabaigoje) – tai visai nereiškia, kad šie aliarmo signalai neskambėjo. Greičiausiai, ta ypatinga užuomina nebuvo reikalinga.

Trečiasis aliarmas – Kyla į kelionę trečioji stovykla; Skaičių 10:22-24

Trečios stovyklos, esančios vakaruose – *Efraimo, Manaso ir Benjamino* – žygiavimas į priekį yra tipas (vaizdas; v.p.) į diskusinės žinios pranešimą apie Dievo *teisingumą*. Dažnai tai lietė išskirtinus šių Bažnyčių – Liuteronų, Kongregacionalių ir Kvakierių – doktrinų aspektus. Šių giminių žygis ir ėjimas yra tipas, nurodantis į šias denominacijas dažnai diskutuojančias teisingumo tema, kai tik būdavo paliestos jų prievaizdinės doktrinos.

Ketvirtas aliarmas – Kyla į kelionę ketvirtoji stovykla; Skaičių 10:25-27

Ketvirtoji stovykla šiaurėje – *Danas, Ašeras, Naftalis* – išgirdę (ketvirtą; v.p.) aliarmo signalą pajudėjo į priekį. Šios trys giminės yra Baptistų, Metodistų, Unitario-Universalistų Bažnyčių tipu (paveikslu; v.p.). Šiuo atveju diskusinė žinia buvo apie Dievišką *meilę* ir jos įtaką jų prievaizdinėms doktrinoms. Trumpai pasakius, 12 giminių žengimas į priekį atvaizduoja šių denominacijų augimą tose tiesose, kurios susijusios su jų prievaizdinėmis doktrinomis.

DŽIAUGSMINGAS ŠAUKSMAS

Septinta eilutė parodo kontrastą tarp didėjančios Tiesos diskusijų metu ir augimą Tiesos žiniuose, kurios buvo gautos kaip ankstesnių Tiesos atradimų rezultatas. Antitipiškai (perkeltine prasme; v.p.) tai parodo,

kaip Tiesa paprastai turėtų būti pateikta susidomėjusiems, bet ne karingiems klausytojams.

Krikščionybėje vykstančios diskusijos, atremiant atakas ir atakuojant klaidas teologinių karų metu, nėra naudingas būdas palenkti širdis prie Tiesos. Mes galime ištraukti į diskusijas, kai oponentai kovoja prieš Tiesą, panaudodami klaidas. Tačiau įprastose gyvenimo aplinkybėse pateikiant Tiesą diskusiniu ir poleminiu būdu, kliudoma jos priėmimui – ginčai klausytoją padaro barnų, kuris tampa greičiau oponentu, nei draugu. Jeigu mes planuojame laimėti, patraukti savo klausytoją, turime trimituoti mūsų Tiesos trimitais malonius garsus.

Brolis Russellis davė šiam atvejui tinkančius komentarus 1 Tomo įžanginėje kalboje:

Maždaug penki metai prieš išleidžiant pirmą šio Tomo laidą, mes turėjome tą pačią spausdintą medžiagą, tik kitu pavadinimu ir kitokia tvarka pateiktą. Ši knyga vadinosi „Maistas mąstantiems krikščionims“. Jos stilius ir tvarka skyrėsi tuo, kad pirmiausiai ji užsipulė klaidas – jas naikino, o po to jų vietoje statė Tiesos pamatą. Vėliau supratome, kad tai nebuvo geriausias būdas, nes kai kurie skaitytojai su nerimu matydami, kaip griūna jų klaidos ir nebesistengė skaityti jos toliau, kad galėtų pamatyti visą grožį Tiesos pamato, pastatyto vietoj nugriautų klaidų.

IŠVADA

Nors jau toliau nebegalime trimituoti žinios apie Aukštąjį Pašaukimą, kaip šiandien pasiekiamą galimybę, tačiau galime ją pateikti *dispensaciniame ir istoriniame* kontekste. Nesuprasdami skirtumo tarp pakvietimų – išrinktųjų išgelbėjimo ir neišrinktųjų išgelbėjimo – suprantamai pateikti Dievo Planą yra neįmanoma.

Įvairios pasaulietinės žinios, siunčiamos šiandien žemėje į įvairias pasaulio puses, perduoda viską, bet ne džiaugsmą. Žinios apie konfliktus ir nepasitenkinimą, karus ir badą, korupciją ir godumą, kvailystes ir tragedijas parodo dabartinę, modernią civilizaciją. Jeigu mes, kaip pagrindinį liudijimą, išskeltume šią temą ir trimituotume apie priespaudos laiką ir jo kraupius, baisius pranašaujamus įvykius, negalėtume laimėti mūsų klausytojų širdžių. Misijinė žinia apie Dievo Karalystę ir jos puikius palaiminimus – ramybės ir harmonijos, sveikatos ir geros nuotaikos Edeno sodo aplinkoje – tai malonus skambesys, puikiai pasiekiantis ausis. Mes turime mokyti, kad galėtume tapti meistriškais muzikantais. Mūsų Viešpats, Mt 10:16, pasakė: „todėl būkite gudrūs kaip žalčiai ir neklastingi kaip balandžiai“.

Turime būti drąsūs, kai skelbiame mūsų misijos žinią kiekvienam, kuris nori klausyti ir visomis priemonėmis, kokias turime. Nors mūsų kūnas yra silpnas, o pastangas apvilia trūkumai, tačiau Tiesos žinia, kurią skelbiame yra puiki ir harmoninga. Viešpats ją girdi ir įvertina. Mes meldžiamės, kad mūsų eilutės (Ps 81:1) svarstymai šiais metais taptų pagalba tinkamu metu, primintų mūsų palankias galimybes, išipareigojimus ir privilegijas, skelbiant palaima nešančią Tiesos žinią.

* * *

Pradėdami šiuos Naujus Metus išreiškiame mūsų įvertinimą broliams ir seserims už jų parėmimą ir paraginimą praėjusių metų dienose, kurios buvo pilnos triūso ir darbo. Redaktorius yra dėkingas už tas geros valios misijas ir už maldas gautas iš brolių ir seserų iš visų pusių. Kaip tinkamą himną, giesmę, kuri lydės mūsų eilutę, siūlome tą, kurią jau anksčiau giedojome, bet kuri yra tinkama šiai dabartinei temai: Nr. 24, giesmynuose – „Karalystės Aušros Giesmės“ (Hymn of Millennial Dawn). Giesmė vadinasi: „Džiaugsmo trimitą pūsk“. Ši giesmė primena mums

apie artėjančius Jubiliejaus palaiminimus – ypatingą Jubiliejaus Žinią, kurią su džiaugsmu giedame. Žemiau pateikiame šios giesmės žodžius:

^GDžiaugsmo trimitą ^Dpūsk,
^GDidingą ^Dgarsą ^Gskleisk.
 Tegu visi ^Dgirdės
 Ir tautos ^Gtė ^Džinoš.
Priegiesmis: ^GAteina ^CJubiliejus jau,
^DGražina ^Gatpirktus ^Dnamo,
^GIš ^Dnuodėmės ^Gvergus

namo.

Jėzus Didingasai,
 Vyriausias Kunigas,
 Išpirko Jis visus,
 Nuvargusius, liūdnuos:

Priegiesmis

O Dievo Avinėl,
 Garbingas Avinėl,
 Savo krauju tikrai
 Pasaulį atpirkai

Priegiesmis

Už nieką parduoti,
 Mes būsim išpirkti,
 Paveldą sugrąžins,
 Mesijas lauktasai:

Priegiesmis

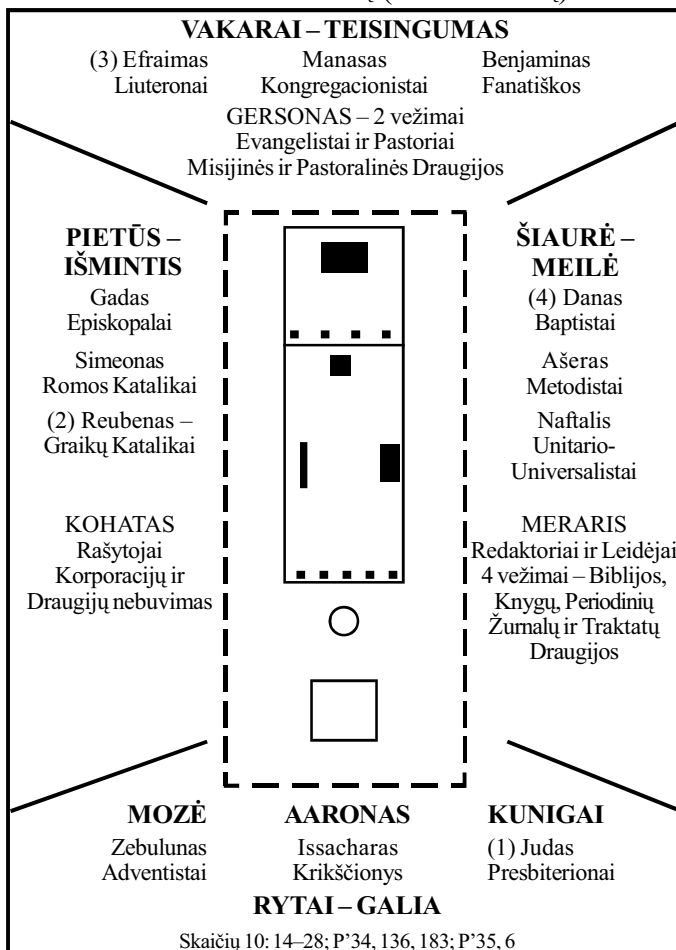
Trimitas Dangiškas
 Septintas aidi jau.
 Klausyki, nes arti
 Išganymas visų:

Priegiesmis

TP'01,2-8; PT'01,2-7

PRIEDAS

ŽYGIUOJANČIŲ STOVYKLŲ IŠSIDĖSTYMAS APLINK
 SUSITIKIMO PADANGTĘ (TABERNAKULĮ)

WILLIAMAS MILLERIS IR „MILLERISTŲ“ JUDĖJIMAS

KAIP žino daugelis mūsų skaitytojų (*knygoje „Teateinie Tavo karalystė“*, anglų k. 84-94, 115-120 psl., lenkų k. 84-95, 118-124 psl.), Williamas Milleris (1782-1849; v.p.) ir jo pradėtas judėjimas sulaukė, truputį anksčiau nei prieš šimtmetį, daug viešo dėmesio. Nors jis daugelio Tiesos aspektų tuo metu dar nesuprato taip aiškiai, kaip mes šiandien (kadangi tuo metu dar nebuvo atėjęs tinkamas laikas suprasti), bet mes tikime, jog jis buvo viena iš septynių Apr. 1:16, 20 eilutėse minimų žvaigždžių, kurias Jėzus laikė savo dešinėje rankoje (t.y. vedė, teikė ypatingą pagalbą, palaikymą, ir įgaliojimus), kad nešų vis aiškėjančios, progresuojančios Tiesos šviesą tuometinei Bažnyčiai. Nors mes nesame Septintosios Dienos Adventistais, bet tikime, kad Milleris, daugiau nei kuris nors kitas krikščionybės reformatorius, pabrėžė: 1. Pranašysčių chronologiją. 2. Kristaus Antrąjį Atėjimą. 3. Šventųjų Tūkstantmetinį karaliavimą su Kristumi. Reformatoriaus išmintingas pranašysčių chronologijos išryškinimas daugelį patraukė į jo judėjimą, todėl jis tapo pagrindiniu savo oponentų strėlių taikiniu.

Milleris gimė 1782 m. vasario 15 d. Pitsfielde, Masačusetso (Massachusetts) valstijoje. Netrukus jo tėvai persikėlė į Low Hampton, Niujorko valstijoje. Ten jis buvo auklėjamas religinėje aplinkoje. Jis jautė nepasotinamą žinių troškimą. Nepaisant sunkumų ir nepriteklių, siekė mokslo, paprastai knygas pasiskolindamas iš kaimynų ir jas skaitydamas dažniausiai naktimis, prie židinio – degančių pušų šakelių šviesoje. Būdamas dvidešimt kelerių metų, jis pateko deistų įtakon, ir, išstudijavęs tam tikras filosofijas bei skeptiškas knygas ir raštus, jis galiausiai tapo atvirai prisipažįstančiu skeptiku (abejojančiu; v.p.). 1803 m. vedė Lucy P. Smith ir persikėlė gyventi į Poultney, Vermont. 1810 m. buvo paskirtas leitenantu Vermonto kariuomenėje. 1812 m. kovojo kare ir 1814 m. buvo pakeltas iki kapitono laipsnio Jungtinių Valstijų armijoje. Po karo jis vėl sugrįžo (su savo nedidele šeima) į Low Hampton.

Millerio gyvenimas nebuvo vien tik ramus fermerio gyvenimas. Tai buvo nenustygstanti, veikli siela. Nors pradžioje skepticizmo įsitikinimai jam trukdė teisingai suprasti daugelį dalykų, vis tik jis išliko atviros širdies ir troško kažko,

jis dar negalėjo suvokti. Jo vidinė kova išreikšta jo paties žodžiuose: „Sunaikinimas buvo šalta ir šurpinanti mintis, o atsakomybė – tikras sunaikinimas visiems. Dangus buvo kaip žalvaris virš mano galvos, o žemė kaip geležis po mano kojomis. AMŽINYBĖ! *Kas tai yra? O mirtis, kodėl ji yra?* Juo daugiau aš svarstydavau, tuo labiau toliau nuo įrodymų. Kuo daugiau aš mąstydavau, tuo labiau suduždavo mano išvados. Aš bandžiau sustabdyti mąstymą, bet negalėjau suvaldyti savo minčių. Aš iš tikrųjų buvau nelaimingas, bet negalėjau suprasti *priežasties*. Murmėjau, skundžiausi, bet nežinojau dėl ko. Aš jaučiau, kad kažkas yra blogai, bet nežinojau nei kaip, nei kur surasti tiesą. Aš grimzdau į neviltį“.

„Pagaliau“, rašė Milleris: „kada beveik patekau į neviltį, Šventosios Dvasios galia Dievas atvėrė man akis. Aš pamačiau Jėzų, kaip draugą ir vienintelę pagalbą, o Dievo Žodį, kaip *tobulą pareigos taisyklę*... Tačiau iškilo klausimas, kaip gali būti įrodyta, kad tokia Būtybė egzistuoja?“ Williamas Milleris nesivadovavo emocijomis, o jo skepticizmas tik sustiprindavo įrodymų troškimą. Jis teisingai užbaigia: „Aš suvokiau, jog išskyrus Bibliją, aš niekur kitur negalėjau išsiaiškinti nei apie tokio Gelbėtojo egzistavimą, nei apie ateitį. Jaučiau, kad tikėti tokiu Išganytoju neišsiaiškinus, būtų paprasčiausiai vaizduotės kraštutinumas. Aš pamačiau, kad Biblija iš tikrųjų parodo tokį Išganytoją, kurio man reikėjo. Man kėlė rūpestį tai, kaip neįkvėpta knyga gali ugdyti principus, taip tobulai pritaikytus pasaulio poreikiams? Todėl aš buvau priverstas pripažinti, kad Biblija yra Dievo apreiškimas, kuris tapo mano džiaugsmu, ir Jėzuje aš atradau draugą.“

Žinia apie Millerio atsivertimą sukėlė skeptiškai nusiteikusių draugų atitinkamą reakciją. Vienas iš jų pasipriešino Milleriui jo paties suformuluotais deistiniais argumentais apie nesuderinamumą, prieštaravimus ir misticizmą, randamą Biblijoje. Milleris teigia: „Aš atsakiau, jog jei Biblija yra Dievo Žodis, viskas, kas joje yra, turi būti suprantama, ir visos dalys harmoningos tarpusavyje. Ir aš jam pasakiau, jeigu jis duotų man laiko, aš suderinčiau savo paties džiaugsmui tai, kas iš pažiūros atrodo prieštarai, arba, ir toliau liksiu deistu.“ Milleris priduria: „Tada aš atsidaviau maldai ir Dievo Žodžio skaitymui. Aš

Williamas Milleris savo kabinete, kuriame, prieš pradėdamas viešą tarnybą, 1813–1831 metais tyrinėjo Šventąjį Raštą.

nusprendžiau palikti visus savo išankstinius nusistatymus nuošalyje, kruopščiai lyginti vienas Rašto vietas su kitomis ir toliau studijuoti jį reguliariai ir metodiškai. Aš pradėjau nuo Pradžios knygos ir skaičiau eilutę po eilutės, neidamas tolyn tol, kol ta dalis eilučių netapo man taip aiški, jog neliko jokio misticizmo ar prieštaravimų. Kada surasdavau ką nors neaiškaus – migloto, lygindavau su visomis paralelinėmis eilutėmis. Pasi naudodamas Crudenu (konkordancija, t.y. Biblijos žodžių abėcėline rodykle) ištirdavau visus Šventojo Rašto tekstus, kuriuose aptikdavau kuria nors prasme neaiškius žodžius. Tada, suteikiant kiekvienam žodžiui tam tikrą reikšmę tekste, ir jei mano požiūris derindavosi su kiekviena Biblijos paraleline eilute, abejonės liaudavosi.“

Du metus Milleris buvo susikoncentravęs ties tokiu studijavimu ir lyginimu, vienu Švento Rašto vietų su kitomis, būdu, o pranašystės – su istorija. Jis pastebėjo, kad biblijinės pranašystės apie Pirmąjį Kristaus Adventą (Atėjimą; v.p.) tiksliai išsipildė, nors jos buvo išdėstytos metaforomis ir simboline kalba. Remdamasis analogija jis priėjo išvados, jog panašios pranašystės apie Kristaus Antrąjį Adventą išsipildys taip pat ir pavidžiui – Jam atėjus tiesiogine prasme. Jis teigia: „Atpažindamas visus laiko ženklus ir esamas pasaulio sąlygas, atitinkančias paskutiniųjų die-

nų aprašymams, aš buvau priverstas tikėti, jog šis pasaulis beveik pasiekė jam leistas jo egzistavimo ribas. Svarstydamas šiuos įrodymus negalėjau priėti jokios kitos išvados.“ Milleris manė, kad Šventyklos išvalymas, paminėtas Dan. 8:14, apims ir žemės apvalymą ugnimi. Jis manė, kad tai įvyks tiesiogine prasme, ir, kad 2300 metų (pranašystėje „diena“ reiškia metus) užsibaigs apie 1843 metus. Jis teigė: „1818 metais, besibai-giant du metus trukusioms Biblijos studijoms, aš priėjau rimtos išvados, jog maždaug po dvidešimt penkių metų nuo to laiko visi dabartinės tvarkos reikalai pasieks pabaigą... Man nereikėjo kalbėti nei apie mano širdį užliejusį džiaugsmą, galvojant apie puikią ateitį, nei apie karštus mano sielos troškimus dalyvauti atpirktųjų džiaugsmuose. Biblija dabar man tapo nauja knyga.“

Tačiau Milleris neskubėjo atspausdinti savo atradimų ir ieškoti sau pasekėjų. Jis bijojo, kad kiti nepriimtų jo supratimo be pakankamo įsigilinimo į Šventąjį Raštą. Jis teigia: „Tačiau aš bijojau pateikti šį mokinimą žmonėms, kad kartais nepasirodytų, jog aš klystu, ir kad tai nepasitarnautų kitų suklaidinimui“. Paskyręs dar penkis metus studijoms, jis teigia: „Aš buvau visiškai ramus dėl išvadų, kurios prieš septynis metus su tokia įspūdinga jėga palietė mano protą; ir mano

pareiga perteikti kitiems Viešpaties Antrojo Advento artumą, kurį pavykdavo atitolinti, kai vis bandžiau atrasti kokį nors prieštaravimą šiai Tiesai. To neradus, su didžiule jėga vėl mane aplankė tikrumas.“

Tada Milleris pradėjo atrastą ir suprastą Tiesą atvirai skelbti savo „kaimynams, dvasininkams ir kitiems.“ Bet jo nuostabai, jis rado „vos tik keletą susidomėjusių klausytojų“. Tada jis ėmėsi kruopštaus Biblijos studijavimo dar šešis metus, kartu stiprėjęs jo įsitikinimui, kad jo „asmeninė pareiga yra atlikti šį darbą.“ Jis teigia: „Aš bandžiau pateisinti prieš Viešpatį savo vengimą eiti ir skelbti tai pasauliui. Aš tariau Viešpačiui, jog neturiu būtinos kvalifikacijos tam, kad patraukčiau klausytojų dėmesį, kad esu labai nedrąsus ir bijau viešai kalbėti pasauliui“. Iki 1829 metų jis pilnai išvystė savo tyrinėjimo ir pranašysčių chronologijos sistemą ir tai įrodė savo paties džiaugsmui, svarstydamas tas temas su kitais, bet dar ne viešai.

MILLERIO VIEŠOJO TARNAVIMO PRADŽIA

1831 metų pavasarį Milleris staiga ir daug giliau nei kada nors, buvo užvaldytas įsitikinimo, kad jis turėtų savo atradimus atskleisti pasauliui, ir kad jo vidiniai prieštaravimai ir protestai atrodė neturintys tokio svorio, kaip būdavo paprastai. Štai ką jis pasakoja apie savo išgyvenimą: „Mano sielvartas pasidarė toks didelis, jog aš sudariau iškilmingą sandorą su Dievu, kad, jei Jis atvers kelią, tai aš eisiu ir atliksiu savo pareigą pasauliui. „Ką turiu galvoje atverti kelią?“ – atėjo man tokia mintis, ir tariau sau, jei turėčiau pakvietimą viešai kalbėti bet kokioje vietoje, aš eičiau ir pasakyčiau, ką radau Biblijoje apie Viešpaties Antrąjį Atėjimą. Akimirksniu dingo mano sielvartas. Aš džiaugiausi tuo, kad turbūt niekada nebūsiu pakviestas kalbėti, nes niekada anksčiau neturėjau tokio kvietimo. Mano išbandymai nebuvo žinomi ir nesitikėjau, kad būsiu pakviestas į kokią nors dvasinio darbo sferą.“

Tai atsitiko vieno šeštadienio rytą. Netrukus vienas jaunuolis iš netoliese esančio Drezdeno miestelio užėjo į Millerio darbo kabinetą, pranešdamas, kad Drezdeno bažnyčioje rytoj rytinių pamaldų nebus ir žmonės pageidauja, kad ateitų Milleris ir kalbėtų jiems apie Antrąjį Kristaus Adventą (Atėjimą v.p.). Milleris buvo priblokštas tokios staigmenos. Jis teigia: „Aš pykau ant

savęs, kad buvau sudaręs tokią sandorą; aš maištavau prieš Viešpatį ir nusprendžiau neiti.“ Milleris išėjo iš savo kambario, perėjo per visus namo kambarius ir išėjo pro galines duris – tik šį kartą ne į fermą ar į lauką, bet į netoliese esančią giraitę, kur galėtų pasimelsti. Čia jo gyvenime įvyko didžiulis posūkis. Jame viena prieš kitą kovojo dvi dvasios. Dievo Dvasia pasiekė pergalę. Millerio charakterio žmogus, nepaisant įtempto vidinio prieštaravimo ir didelio nepasitenkinimo, tegalėjo rasti tik vieną atsakymą. Jis negalėjo sudaryti su Dievu sandoros ir po to jos atsižadėti! Jis tikėjimu priėmė Viešpaties pažadą, jog Viešpats stovės prie jo ir bus įkvėptas kalbėti reikiamus žodžius. Į giraitę jis atėjo fermeriu, o paliko ją pamokslininku. Kitą rytą jis kalbėjo pilnoje iki kraštų salėje atidžiai besiklausančių žmonių. Iš savo patirties jis rašo: „Vos tik aš pradėjau kalbėti, dingo visas mano nepasitikėjimas savimi ir nedrąsumas. Aš jaučiau tik viena, jog esu veikiamas aiškinamojo dalyko didybės, ką Dievo Apvaizda man leido pristatyti žmonėms.“

Millerio kalba buvo gerai priimta. Jis buvo pakviestas pasilikti ir skaityti paskaitas visos savaitės bėgyje. Iš aplinkinių miestelių rinkosi žmonės ir viso to rezultatas – tikras religinis atgimimas. Tai buvo tik pradžia. Millerį kviesdavosi į įvairias vietas ir jis sakydavo pamokslus vis didėjančiai auditorijai. Savyje jis išlaikė prideramą nuolankumą ir pagarbą Dievui, jausdamas ne vien savo nepakankamumą, bet ir Dievo išminties pilnatvę. Kartą, gavęs laišką, adresuotą „Maloningasis William Miller.“ Jis atsakė: „O, kad jūs atsiverstumėte Bibliją ir patikrintumėte, ar galima joje rasti žodį „Maloningasis“, taikomą nuodėmingam mirtingam žmogui kaip aš ir taip rašyti?“ Greitai tūkstančiai traukė klausytis jo paskaitų, jų tarpe buvo daug įvairių denominacijų dvasininkų, tokių kaip Baptistai, Metodistai, Kongregacionistai, Presbiterionai ir Universalistai. Nors kai kurie prieštaravo, bet daugelis atidžiai klausėsi ir domėjosi, apie tai Milleris rašo: „Visa tai aš galiu paaiškinti tik darydamas prielaidą, kad Dievas palaiko seną žmogų (jį patį), silpną, nevertą, nuodėmingą, netobulą ir nemykta, koku esu, kad sugėdinti išmintingus ir galingus... Dėl to aš jaučiuosi kaip kirmėlytė, kaip varginga silpna būtybė prieš Viešpatį Dievą, kuris vienintelis gali taip veikti ir įtakoti tokią gausią auditoriją.“

Antrojo Kristaus Atėjimo žinia vis labiau

apėmė žmonių širdis, o kadangi įvairių denominacijų pamokslininkai pradėjo apie tai skelbti, vis daugiau susirinkdavo žmonių pasiklausti ir grupelės nuolat plėtėsi. Žinoma, proporcingai tam didėjo pajuoka ir persekiojimas. Savo įsitikinimuose Milleris buvo sąžiningas ir nuoširdus, todėl Viešpats gausiai laimino Savo žmones pranašišku chronologijų pagalba, į kurių svarbą Milleris atkreipė dėmesį, nepaisant to, jog jis ir suklydo, laukdamas matomo Viešpaties atėjimo kūne, pirmiausiai 1843 metais, o po to, kai tai neįvyko, 1844 m. spalio 22 dieną. Jo apskaičiuoti chronologiniai periodai daugumoje buvo teisingi, nors keletą elementų jis taikė neteisingai. Štai vienas dalykas, kad 1335 dienas, minimas Dan.12:12 pranašystėje, pradėjo skaičiuoti trisdešimčia metų anksčiau nei iš tikrųjų reikėjo. Tačiau, po didžiulio 1844 m. nusivylimo, šis Dievui ištikimas vyras, viešos pajuokos ir persekiojimų sumišime ragino brolius „laikytis tvirtai“. Jis teigė: „Aš apskaičiavau tą laiką, kiek tai galėjau suprasti. Dabar aš privalau laukti ir stebėti, kol Jis maloningai atsakys į dešimt tūkstančių maldų dieną ir naktį, nukreiptų į Jo šventą Kalną, kartojant: „Ateik, Viešpatie Jėzau, ateik greičiau.“

Brolis Milleris laiške Jošua Himesui (Millerio gambiausiam asmeniniam padėjėjui) rašė: „Nors du kartus buvau nuviltas, aš vis dar nesu pargriautas ir turiu drąsos. Dievas tebėra su manimi Savo dvasia ir ramina mane. Dabar turiu dar daugiau įrodymų, jog aš tikiu Dievo Žodžiu. Mano protas turi tobulą ramybę, nors esu apsuptas priešų ir pašaipūnų, o mano viltis Kristaus atėjimu yra tokia pat stipri, kaip visada. Aš padariau tik tai, ką ir turėjau daryti, ką laikiau didžiausia savo pareiga po nuosaikių svarstymų daugelio metų bėgyje. O jei aš suklydau, tai skatinamas nesavanaudiškos meilės, artimo meilės ir dėl mano įsitikinimo, jog turiu atlikti pareigą Dievui.“

Brolis Milleris mirė 1849 metais gruodžio 20 dieną. Prie jo lovos budėjo Jošua Himesas (Joshua Himes), kad jį nuramintų paguodos žodžiais, kurių tikrai buvo vertas šis pergalingas Jėzaus Kristaus karys. Jis buvo palaidotas mažose kapinaitėse, netoli jo senųjų namų. Paminklinio akmens priekyje yra iškalti žodžiai: „Pabaiga bus paskirtu laiku“. Žemiau jo vardo yra iškalti žodžiai iš Danielio pranašystės 12:13: „Tu gi eik savo keliu iki pabaigos ir ilsėkis; prisikelsi savo atpildui dienų pabaigoje“.

KLAIDINGŲ PRANEŠIMŲ PASIRODYMAS SPAUDOJE APIE MILLERIO JUDĖJIMĄ

Žurnale „Krikščioniškas šauklis“ (Christian Herald) 1954 metais spalio mėnesį pasirodė garsaus redaktoriaus ir autoriaus D.Nicholio labai įdomus straipsnis, pavadintas „Vaiduokliai su dangun žengimo drabužiais“. Šiame straipsnyje aprašomi autoriaus tyrinėjimų rezultatai, kurie atidengia nemalonių legendų kilmę apie Millerį ir jo judėjimą. Norėdami išteisinti šiuos brolius, mes pasirūpinome gauti leidimą perspausdinti šį straipsnį. Patogumo dėlei mes praleidžiame citavimo ženklus. Po kelių išanginių žodžių autorius rašo:

Pagal pasakojimą, vieną 1844 metų dieną Naujojoje Anglijoje (New England) religingų žmonių būrelis apsirengė dangun paėmimo drabužiais ir sulipo ant stogų ir kalvų laukti Antrojo Kristaus Advento (Atėjimo), kurio tikėjosi. Tą naktį jie nusivylę, plevėsuodami savo drabužiais, turėjo grįžti namo.

Šis mitas dabar nebūtų toks skausmingas, nes daug laiko skiria mus nuo tų įvykių, jei nebūtų kartojamas lyg evangelinė tiesa... Mitas leidžia pasakotojui laipsniškai priartėti prie šiurpiančio klausimo: „Jei žmonės pradės tikėti kūnišku Kristaus Antruoju Atėjimu, ar jie nepasielgs taip neprotingai, nelogiškai, kaip tai padarė tie 1844 metais?“ Todėl istorija apie žmones, prieš šimtmetį apsirengusius dangun paėmimo drabužiais, kelia nepaprastą susidomėjimą, ir dėl to aišku, kad reikia ją dar kartą atskleisti, išsiaiškinti, paneigti ir atmesti.

Žinoma, pasakojimas turi daug spalvingų įvykių. Sakoma, kad kai kurie tikintieji plačiaskverniais drabužiais įsilipo į medžius – išradingas žygdarbis, tiesa? O po to iškrito su pražūtinga baigtimi. Kiti tariamai pamišo nuo įtampos, ir keletas, kaip pasakojama, žudėsi ar žudė dėl pamišimo. Tolesnė, kraują stingdanti pastraipa aprašo tariamą dviejų sušalusių mažų vaikų mirtį, kadangi jie lauke laukė Kristaus sugrįžimo...

Aš esu konservatyvios protestantų grupės narys, kurios tikėjime Kristaus Antrojo Atėjimo doktrina yra pagrindinė. Mes nepretenduojame į šios doktrinos aiškinimo neklaidingumą, nors ši doktrina yra tokia sena kaip ir pati Biblija ir randa daugelio krikščionių mokymuose. Kadangi ši doktrina mums labai svarbi, nes mūsų dvasinės šaknys siekia Adventizmo laikus 1840 metais

Naujojoje Anglijoje, mes esame susirūpinę girdėdami mitą apie dangun paėmimo drabužius.

Aš asmeniškai susidūriau su tuo susirūpinimu, kai skaičiau įvairius straipsnius. Kartais laikraštyje, kurį kasdien skaičiau, būdavo aprašytos istorijos apie juokingus, keistus žmones, kurie 1840-tais metais laukė asmeniško Kristaus atėjimo. Dėl to sekdamas tokia išvada, jog kiekvienas, kuris laukia antrojo atėjimo tikrai yra lengvabūdis. Arba kitoje vietoje, pastebėjau reklamą, kuri norėjo sukelti sensaciją: pirmiausiai išspausdinami pasaulio progreso pranešimai apie žmogaus pažangą, o po to priešpastatomi laikai, kai „Milleristai... nusipirko dangun paėmimo drabužius“, laukdami šio pasaulio pabaigos.

Jei aš pasipriešindavau sufantastintoms istorijoms dėl to, kas seniai įvyko, aš tuoj pat būdavau sugniuždomas gremėzdiškais rašliavų tomiais. Aš atrodžiau kvailai, bandydamas kovoti su įspūdinga *Enciklopedija Britannica*, kuri plačiai skelbė, kad Milleristai susėdo „ant stogų ir kalvų, vilkėdami balto muslino drabužiais.“

Kiek aš žinojau, tai buvo faktas: 1840 metais Jungtinėse Valstijose ir Naujojoje Anglijoje buvo plačiai paplitęs judėjimas, žinomas kaip Millerizmas. Pavadinimas buvo kilęs nuo jo vadovo Williamo Millerio, buvusio 1812 metų karo kariuomenės kapitono. Šio tarpbažnytinio judėjimo esmė buvo atgimęs susidomėjimas Antruoju Kristaus Atėjimu. Tas susidomėjimas buvo toks didelis, kad, nors dažnai tai buvo dėl priešiško nusistatymo, Millerio vardas laikraščiuose daugelį kartų buvo labiau matomose vietose, nei Jungtinių Valstijų prezidento. Bet nuo 1840-tų metų Milleristų judėjimą vis labiau gaubė neįtikėtinų pasakų sukeltas dulkių debesys.

Aš mažiau: kodėl Kristaus, raidinio, asmeninio sugrįžimo doktrina, turėjusi nugalėti blogį ir atkurti tobulą pasaulį teisiems žmonėms, vestų tikinčiuosius neapgalvoto ir neprotingo elgesio keliu? Šia doktrina tikėjo Apaštalai ir jie buvo krikščioniško elgesio pavyzdžiu. Tiesa, prieš šimtmetį Milleristai nustatė tikslią Kristaus Antrojo Atėjimo datą, bet ar būtinai tai turi vesti juos į neapgalvotą, keistą elgesį?

Pagaliau ir pasaulinė literatūra pilna klaidingų pasakojimų. Pavyzdžiui, daugelis žmonių tiki, jog Neronas, žiūrėdamas į degančią Romą, grojo smuiku; bet smuikas buvo išrastas tik 16-tame amžiuje, o istorikas Tacitas teigia, kad Neronas tuo metu buvo už 50 mylių nuo to gaisro. Ir žino-

ma, mes visi „girdėjome“ pasakojant, kad ponas Izaokas Niutonas paveiktas ant jo galvos kritusio obuolio smūgio suprato gravitacijos idėją; bet kantrūs tyrinėtojai neranda jokių faktų ar užuominų apie minėtą obuolį nei pono Izaoko Niutono, nei dviejų garsių su juo bendravusių žmonių raštuose. Volteras pirmasis atspausdino pasakojimą praėjus 73 metams po tariamo obuolio nukritimo!

Iš mano apmąstymų atsirado nuojauta, kad galbūt Milleristų įvairios istorijos taip pat yra apgaulė. Laimei, aš turėjau sveiką skepticizmą – Dievo dovaną žmogui apsiginti nuo apgavysčių. Tačiau net ir tikra abejonė nusitrina nuolat ją dildant tariamai patikimomis istorijomis. Aš nusprendžiau ištirti šį reikalą. Laikas įrodė, kad mano užsibrėžtas sumanymas visame tame turėjo intriguojantį šiurpulį, tai detektyvinis ieškojimas vaiduoklio – klastotojo.

Pirmasis mano atradimas buvo stebėtinai. *Encyclopedia Britannica* pirmą kartą išspausdino apybraižą apie Millerį 9-tame leidime, išspausdintame 1875-89 metais. Ji visai nebuvo sensacinė ir net neužsiminė apie dangun paėmimo drabužius. 10-tame leidime apybraiža pakeista nebuvo. Bet 11-tame leidime, išspausdintame 1910-11 metais, Millerio pasekėjus aprengė „baltais muslino drabužiais“ ir užkėlė ant „stogų ir kalvų“. Ar 1844 metus atsimenančiam pirmajam rašytojui tiesiog nepavyko užrašyti stebinančio istorinio įvykio? O ar antrasis pasidavė sklandančiam įtikinamam pasakojimui? (Pastaba: žinutė apie „drabužius“ buvo išimta iš visų enciklopedijos *Britannica* leidinių po 1950 metų).

Aš supratau, kad rašytojai, minėję Milleristus, dažniausiai kopijavo informaciją iš dviejų veikalų. Vienas jų buvo 1924 metais išspausdinta knyga „Iliuzijų dienos“. Ji buvo pagrįsta 260-čia laiškų, gautų atsakant į laikraščių pranešimus. Laikraščiai ragino parašyti tuos skaitytojus, kurie „ką nors prisiminė girdėję tėvus ar senelius kalbant apie didelį religinį entuziazmą, vadinamą Millerizmu, kilusį maždaug prieš aštuoniasdešimt metų“.

Aš perskaičiau visus 260 laiškus. Jie visi išsiskyrė miglotumu, neapibrėžtumu. Teisme jie būtų beverčiai įrodymai, o yra pateikti kaip neįkainojama medžiaga spalvotai knygai, kurią rimtai citavo išsimokslinę autoriai. Aš nusprendžiau, jog jei čia yra viskas, ką mitas gali padaryti, tai iš viso man nėra ko jaudintis!

Kita, pirmesnė knyga, buvo Jungtinių Valstijų istorija pagal Mc Master, parašyta pagrinde remiantis to meto laikraščiuose rastomis pastraipomis. Ten aš perskaičiau 1840-tais vykusią istorijų laikraštinę santrauką, kuri aprašo keistus Milleristų poelgius – dangun žengimo drabužius, du sušalusius vaikus, plačiu drabužiu apsiautusių Milleristo iškritimą iš medžio, psichiškai paveiktas aukas.

Mano drąsa silpnėjo, bet aš vis dar buvau skeptiškai nusiteikęs. Laikraščio istorijos atrodė tiesiog per daug sensacingos. Susirūpinę draugai siūlė man daugiau nebetyrinėti, kad nepasirodytų daugiau vaiduoklių iš pakampių. Aš samprotavau taip, kad geriausias vaistas nuo vaiduoklių yra šviesa, todėl sukaukęs drąsą nusprendžiau tyrinėti ne tik pakampes, bet ir Milleristų rūsius bei pastoges.

Aš aplankiau kiekvieną Naujosios Anglijos istorinės draugijos centrą, kur kilo šis judėjimas, o taip pat daugybę bibliotekų visoje šalyje. Pranešimai laikraščiuose man padėjo aptikti vietas, kur galėtų būti medžiagos tolimesniems ieškojimams. Kurį laiką aš gyvenau tarp Amerikos Antikvarinės Draugijos knygų stirtų Vorčesteryje, Massachusettso valstijoje. Ši Antikvarinė Draugija turi beveik pilną kolekciją ankstyvųjų Amerikos laikraščių. Aš pastebėjau kukliai atrodančią dėžę Aurora College (koledže), Ilinojaus valstijoje. Dėžėje buvo virš tūkstančio laišku Williamui Milleriui ir nuo jo.

Skaičiau išblukusius puslapius, du metus traukdamas susikaupusias dulkes į savo plaučius, darydamas šūsnis teminių dokumentų ir laikraščių pastraipų fotokopijų. Kai baigiau darbą, nors veidas buvo suodinas, tačiau pro dulkes spindėjo šypsena. Štai, ką aš atradau:

Buvo aišku, jog 1840-tais metais daugelis žmonių religijos griebėsi spontaniškai, kartais staigiai ir karštai. Neramumų dalyviai 1844 metais pelenais pavertė Katalikų bažnyčias Broliškos Meilės mieste (City of Brotherly Love). Spaudos leidėjai atrodė neturėję supratimo apie kokią nors atsakomybę dėl šmeižto, net jei tokia ir būtų buvusi. Žodis „melagis“ buvo dažnai vartojamas ir ne tik pasaulietinėje spaudoje. Atskirų denominacijų mokyklose buvo svaidomasi vieni į kitus kandžiais būdvardžiais....

Kadangi nebuvo telegrafo paslaugų ir telefonų, todėl buvo mažai galimybių greitai patikrinti faktus apie bet koki įvykį. Laikraščiai begėdiš-

kai vienas nuo kito nusikopijuodavo šmeižikiškiausias istorijas. Kaip visada jie save pateisindavo ir numesdavo nuo savęs atsakomybę fraze: „eina gandai, kad...“ arba „pasakojama...“

Tokiame pasaulyje, tokioje aplinkoje gimė Millerio judėjimas. Judėjimas iš tikrųjų egzistavo (buvo visuomenės dėmesio centre – red.) apie keturis metus ir 1844 metų spalio 22 dieną pasiekė kulminaciją. Ta diena buvo klaidingai paskelbta Kristaus Atėjimo diena. Jau iki 1843-ųjų metų pradžios Millerio judėjimas gana daug išaugo, plačiai patraukęs dėmesį bei kritiškas replikas. Tarp visų šitų dalykų spaudoje plačiai sklido ir pašiepiantys gandai, kad Milleristai siuvasi ilgus baltus drabužius, kuriais žengsį į dangų.

Tačiau gandas greitai pasikeitė į tariamą istorinį įvykį su liūdna Samuelio Shortridge iš New Hampshire istorija, kuris persirengęs „ilgais baltais dangun žengimo drabužiais“, įsilipo į medį, šoko aukštyn, nukrito, susilaužė kaklą ir mirė. „Nelaimingos Millerizmo pasekmės,“ – komentavo spauda. Bet vos tik ši naujienų žinutė spėjo apskrieti, kai jai paprieštaravo pats Shortridge! Ar jis kada nors lipo į medį, rengėsi ar nusirengė, joks laikraštis daugiau nebandė tvirtinti....

Milleristų atkirtis spaudai ankstyvaisiais 1843-aisiais turėjo būti toks aiškus ir įtikinantis, nekalbant jau apie tuos šokiruojančius, kad drabužių istorija visiškai dingo iš laikraščių, nors jų vietą užėmė kitos pajuokiančios istorijos. Jos tvirtina, kad jei patys Milleristai ir nebuvo pamišę, tai mažų mažiausiai jie kitus vedė iš proto – tai buvo blogą lemiantis posūkis, kuriuo pasuko kaltinimų banga. McMasterio *istorija* cituoja atskiras šių naujienų žinutes kaip neabejotinus faktus.

Amerikos Antikvarinės Draugijos bibliotekoje aš radau pilną segtuvą psichiatrinės prieglaudos valdytojo metinių ataskaitų už 1840-uosius metus, tai niūrūs dokumentai, bet taip padariau didžiulį atradimą. Paciento pamišimo priežastis, užrašytas tomis dienomis prieglaudoje, pateikė *jų giminaičiai!* Kokias gi priežastis jie pateikė – „šeimyniniai sunkumai“, „žlugusios svajonės“, „astma“, „geismas gyvuliams“, „numarinti jausmai“, „politinis susinervinimas“, ir t.t. Ir tik keletas įrašų „Millerizmas“. Kruopštus ir išsamus jų tyrimas parodė, kad daugeliu atvejų kenčiantys nuo Millerizmo sukkelto pamišimo yra turėję ligos priepuolių gerokai anksčiau prieš Millerizmo atsiradimą.

Keletą savaitių prieš 1844-tųjų spalio 22 dieną – Milleristų įsitikinimu, Kristaus sugrįžimo dieną – spaudoje smarkiai išaugo pasakojimai apie juos, atnaujinamos žinutės apie dangun žengimo drabužius. New Yorko miesto Bostono reporteris spalio 17 dieną rašė matęs Boverį parduotuvės lange iškabintą plakata „Muslinas dangun žengimo drabužiams“ ir pridūrė: „Aš nežinau ar tai pokštas, ar prekybos reklama, kuri visada norinti išgauti pensą iš karo, epidemijos ar didelio gaisro“. Daugelis laikraščių perspausdino reporterio žinutę apie žodžius plakate, bet pamiršo pridurti, kad jie galėjo būti užrašyti kaip „pokštas“.

Susidomėjimo pakilime 1840-aisiais, spaustuvininkai dažnai spausdindavo didžiosiomis raidėmis apie einamąsias problemas, laikraščių priedus – skelbimus viename dideliame popieriaus lape. Tai buvo didelis popieriaus lapas su viena spausdinta puse – spalvingai nušviečiantis tas problemas. Keletą dienų prieš 1844-ųjų spalio 22-ąją laikraščiai atspausdino priedą dideliu tiražu, vaizduodami Bostono Milleristus, apsirengusius dangun žengimo drabužiais, žengiančius į dangų nuo savo bažnyčios stogo. Greta esančiame tekste buvo Joannos Southcotes istorija, kuri daug metų prieš Millerizmo atsiradimą, vieną naktį Anglijoje tariamai išėjo ant kalvos, tikėdamasi Kristaus atėjimo. Kaip pasakojama, grįžusi namo ji pašaukė savo vyrą atidaryti priešakines duris, bet jis stačiokiškai atsiliepė, kad jo žmona išėjo į dangų ir jis neįsileis jokios svetimos moters. Puiki istorija! Apskritai per gera, kad jos neprisiminti. Dar ir vėliau, 1954 metais vieno laikraščio apžvalgininkas gyvai pasakoja šią istoriją kaip tikrą – tačiau įvykusią Jungtinėse Valstijose, o atstumtą Joanną Southcotes padarydamas Milleriste!

Šį gandą apie Milleristus 1844 metų spalio 16 dieną išspausdino Filadelfijos laikraštis: „Mes nesame dalyvavę jokiam jų susirinkime, tačiau tie, kurie dalyvavo, užtikrina mus, jog vaizdas yra baidus.“ Bet kitas to miesto laikraštis, nepatenkintas šiais plepalais spalio 21-ąją dieną į vieną iš jų susirinkimų nusiuntė reporterį ir po to išspausdino štai ką: „Mums pasitaikė proga nueiti į mūsų mieste esančių Milleristų maldos namus, kad pamatyti ir paliudyti ten besilankančių fanatiškų asmenų poelgius. Buvome nustebinti aiškia narių inteligencija ir visuotina pagarba. Pranešimai buvo sakomi švelnia, ramia ir sklandžia kal-

ba“.

Tada atėjo spalio 22 diena! Aš verčiau pageltusius puslapius kiekvieno laikraščio, kokį tik galėjau gauti ir neradau nieko! Tai yra nieko apie apsirengusius Milleristus ant stogų, nei ant kalvų, nei laukuose. Tik vienas paminėjimas apie išėjimą į laukus buvo pasakojimas, tikras pasakojimas, apie tai, kaip 150 Milleristų išėjo iš Filadelfijos vieną dieną prieš tariamą pabaigą, kurios tikėjosi. Šis 150 išvykusiųjų iš vieno miesto – įprastais drabužiais – neabejotinai teikia vienintelį pagrindą paplitusiai legendai, kad tūkstančiai Milleristų paliko didžiuosius miestus plevėsujančiais drabužiais.

Iš šio Filadelfijos įvykio ir kilo gandas apie du mirtinai sušalusius vaikus, kadangi jie visą naktį nebuvo apsaugoti nuo geliančio vėjo. Tačiau mirties atvejus tyrusiojo tardytojo tos savaitės ataskaitoje nebuvo paminėti du palikti ar sušalę ir dėl to mirę vaikai – o ir temperatūra tą naktį buvo keliolika laipsnių virš nulio pagal Celsijų!

Apie Milleristų veiklą 22-ąją dieną laikraščiai iš tikrųjų mažai ką bepasakė. Kokios gi čia galėtų būti vertingos žinios apie ramiai namuose ar pamaldose sėdinčią grupę? Cincinačio laikraštis išspausdino mačiusiojo ir galėjusiojo paliudyti reporterio pasakojimą, apie Milleristų susirinkimą spalio 22-ąją dieną – tai buvo vienintelis pranešimas, kurį aš galėjau atrasti – 1200 žmonių susirinko to miesto bažnyčioje. Jis atvirai rašė: „Aš nepastebėjau jokių dangun žengimo drabužių, ir gandas apie pilną vežimą tų drabužių, kurie buvo vakar pristatyti, tai tik šmeižtas. Nebuvo ten tiek daug susijaudinimo, kaip aš tikėjausi, bet daug daugiau džiūgesio.... Susirinkimas vyko labai tvarkingai“. Šis pasakojimas buvo perspausdintas Filadelfijos laikraštyje.

Laikraštis, kuris iš tikrųjų patraukė mano žvilgsnį, buvo 1844 m. lapkričio 2 dienos Bostono *Post*. Pirmame puslapyje vyravo Millerio įgalioto bendradarbio Joshua V. Himeso straipsnis. Jis kreipėsi į redaktorių, kad paneigtų išspausdintą grubų šmeižtą. Straipsnis mirga nuo vardų, datų ir vietovių, pasakodamas apie kai kurių, tariamai nusižudžiusių Milleristų sveikatą ir laimę. Toliau Himesas priduria: „Visi kiti savižudybės ir mirties atvejai, kuriuos mums pavyko nustatyti – neišskiriant dviejų tą naktį netoli Filadelfijos sušalusius vaikų – yra netikri – melagingi, o taip pat ir kiekvienas pasakojimas apie dangun žengi-

mo drabužius, ir t.t.“

Šiuo „Posto“ straipsniu plačiai rėmėsi kiti laikraščiai. Joks laikraštis nebandė to atmesti ar paneigti. Kai kurie laikraščiai, kaip pavyzdžiui Bostono *Daily Mail*, atvirai pripažino, kad Himesas „efektyviausiai nuginkluoja savo priešus ir paneigia šmeižtą“. Tyrinėtojas, studijuojantis 1844 metų laikraščius, vargu ar galėjo nepastebėti nors keletu užuominų iš Himeso dokumentuoto paneigimo straipsnio. Bet ar nors vienas, rašantis apie Milleristus kada nors yra tai paminėjęs? Nei vienas!

Legenda apie Milleristus plito nuo 1844 metų iki dabar. Didesniuose nei paprastai New Jorko 1870 metų *Independent* puslapiuose, kuris didžiavosi didžiausiu tiražu prieš bet kurį savaitraštį, aš radau vieno prenumeratoriaus pasiūlymą duoti 100 dolerių už įrodymą, kad Milleristai vilkėjo dangun žengimo drabužiais. Tik vienas žmogus siekė laimėti tą 100 dolerių, įrodymui naudodamasis netiesioginiais šaltiniais. Ar galėjo visos masės žmonių, kurios tariamai savo akimis matė ant stogų sėdinčius Milleristus su dangun žengimo drabužiais, išmirti per trumpą dvidešimt šešių metų laikotarpį? *Independent* redaktorius atsisakė ką nors aiškinti apie tai, pridurdamas komentarą, jog neverta kalbėti apie „ore pakibusias nepagrįstas, išgalvotas istorijas iš pykčio pašiepiančias Adventistus.“

Peržvelgdamas 1894 metų įrištą medžiagą tuo metu garsaus savaitraščio *Outlook*, kurį redagavo Lymanas Abbottas, suradau prenumeratorių laiškus, kurie apskaitė nuomonėmis apie dangun žengimo drabužius. Abbottas užbaigė diskusiją sakiniu, jog išskyrus vieną laišką, „mūsų įsitikinimu nei vienas netvirtino iš tikrųjų savom akim matęs apsirengusius vaiduokliškais dangun žengimo drabužiais.“ To vienintelio laiško autorius, tai skaitytojas, kuris pasakojo, kad jis, būdamas mažas berniukas su kitais vaikais atitipeno prie durų, vogčiomis žvilgtelėjo ir apimtas siaubo spruko, „išsigandęs baltais drabužiais šventųjų, kuriuos tada pamatė.“ Greitas žvilgsnis vogčiomis išsigandusio vaiko buvo vienintelis tiesioginis paliudijimas apie dangun žengimo drabužius, kurį *Outlook* galėjo gauti 1894 metais!

Kai visus dviejų metų ieškojimų dokumentinius atradimus man pavyko paversti knyga, istorikas Whitney R. Cross šį atvejį susumavo moksliniame žurnale taip: „Akivaizdžiai įrodyta, kad „dangun žengimo drabužiai“ yra mitas, kad Ad-

ventizmas nenuvedė tūkstančius žmonių iki pamišimo, ir, kad jo lyderiai buvo nuoširdūs ir drąsūs žmonės, netgi šventi ir didvyriški“.

Amerikiečių folklore nėra kitos tokios istorijos, kuria kas nors daugiau, plačiau tikėtų, kaip ta, kurioje pasakojama apie ankstyvaisiais 1840 metais labai fanatišką religinį judėjimą, savo kulminacijos tašką pasiekusį ant kalvų tarp plazdančių muslino drabužių. Tačiau istorinis seklys (tyrinėtojas) privalo pranešti, kad Milleristai buvo apsirengę ne keistais, bet paprastais drabužiais, ir kad jie sėdėjo ne ant kalvų, bet savo bažnyčiose arba namuose, ramiai ir susikaupę svarstė apie sugrįžimą To, Kurio pamaldžiai laukė visų buvusių kartų pasišventę žmonės.

Taip pasibaigė mano ieškojimas – ir mano susirūpinimas.

SzB'99,2-8; BS'97,81

DABARTINĖ TIESA

Redaktorius

Bernard W. Hedman, 1156 st. Matthew's Road, Chester Spings, PA 19425-2700, USA

Žurnalo lietuvių kalba atsakingas redaktorius Saulius Širmulis

Žurnalą lietuvių kalba leidžia leidykla „Epifanija“

Klausimus ir užsakymus rašykite šiuo adresu:

A/D 467, LT-3002 Kaunas